

ARADUL

Epicile vieții noastre nu le înseamnă faptele vizibile, ci gândurile tăcute cari, pe măsură ce înaintăm, ne însoțesc în drum.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«
Apare săptămânal.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:		Pentru autorități și instituții	
150 Lei	1 AN	250 Lei	1 AN
80	6 LUNI	140	6 LUNI
40	3 LUNI	70	3 LUNI

In străinătate dublu.

Banca „VICTORIA” trebuie salvată.

(Apelul dlui Dr. Șt. C. Pop.)

De săptămâni întregi ne ocupăm, — în coloanele acestui ziar, care are la baza existenței sale cel mai ideal altruism, iubire de neam și țară, — cu toată obiectivitatea, și în mod cu totul desinteresat, de chestia moratorului cerut de banca românească locală „Victoria”. Am arătat în tot felul, că altă ieșire nu este din impas, decât semnarea moratorului. Am cerut în mod cinstit și franc ca deponenții să-și facă datoria de români, față de acest județ de frontieră atât de românesc, — semnând fără zăbavă declarația de moratoriu. Deși nu am crezut că indemnul nostru va avea efectul magic de a determina pe toți încăpăținații, indiferenții și egoiștii, ca să semneze, totuși ca s'o mărturisim sincer, credem, că cu mult mai mulți vor semna, decât de fapt au semnat.

În aceasta credință a noastră ne-a întărit împrejurarea că această bancă a pus baza existenței materiale multor locuitori ai acestui județ, — țărani ori intelectuali; — apoi faptul că vechiul Consiliu de Administrație a fost înlocuit cu unul nou, din care fac parte reprezentanții deponenților și ceice vorau să i mănânce friptii, pe ceice au adus banca în halul acesta jalnic; mai departe, faptul, că vechii directori au fost înlăturați, și în sfârșit fiindcă planul nou de asanare este real și serios, iar garanțiile realizării lui sunt plausibile. Am mai crezut acest lucru și din motivul, că urmările refuzării moratorului sunt atât de grave, încât pentru cazul falimentului, răspunderea nenorocirei ce s'ar deslășui asupra acestui județ, trece în întregime asupra deponenților, cari ar refuza moratoriu. Oricât de harpagică e structura sufletească a deponentului, oricât de mult ar suferi și deponentul sub greutatea grijilor zilei de azi, totuși nu creдем, că mai ales intelectualii noștri își vor asuma răspunderea unui dezastru economic, ce amenință județul nostru, prin împingerea în faliment a băncii „Victoria”. Evident că conducătorii băncii „Victoria” au făcut prostii, și noi nu-i apărăm împotriva invinuirilor ce li se au în acest senz. Actualul consiliu de Administrație a făcut însă băncii incontestabilul serviciu al xoperării ajutorului de 350 mil. lei, prin care după cum spunea atât de nimerit dl. Dr. Șt. C. Pop, statul și Banca Națională a arătat că iartă greșelile și prostiile

făcute și se preocupă de salvarea băncii, depunerilor și preintimpinarea unui inevitabil cataclism economic la care ar duce ajungerea băncii în faliment. Acum stau față în față numai deponenții, cari au semnat, cu ceice nu au semnat. Ori moral lucru este, ca deponenții cari nu semnează, fie că nu sunt atât de legați prin muncă cinstită de avutul, pe care-l reprezintă depunerea lor, fie că pierderea acelei sume nu-i desechilibrează, fie că voesc să împingă pe vre'un adversar deponent și el la banca „Victoria” într'o pagubă, — fie că au a te rancune de satisfăcut, — să împingă în nenorocire pe deaproapele său, pe care nici nu-l cunoaște, pe toate instituțiile publice, Consistor, bisericii, școli, Primărie, pe orfanii și văduvile, cari au depus banii la banca „Victoria”?!! Ei nu, acest drept nu-l au! Noi nu am renunțat nici azi la nădejdea, că simțul moral din acești oameni cu inimă de piatră, totuși se va trezi, și vor da ascultare apelului unanim, ce li l adresează opinia publică ca să semneze fără întârziere moratoriu. Refuzăm să credem, că materialismul cras s'a înstăpânit, în sufletul preoților, cari au semnat moratoriu pentru instituțiile, cari le conduc, dar pentru depunerile lor proprii nu. Nu credem, că ei pun la riscuri (ăci așa ar ieși lucrul după judecata lor de până aci), și sacrificii banii bisericești și școlare, pentru a-și salva banii lor proprii. Acest rezon e rușinos și nu poate fi însușit de o față bisericească!

Refuzăm să credem, că cutare funcționar public, care dispune de sute de mii și milioane ar fi dispus, — într'o discuție publică, ce ar ridica-o deponentul păcălit cu semnarea moratorului, — să arate cum a ajuns la acele parale. Noi suntem dispuși să credem, că acel noroc a dat peste capul lui grație înfăptuirii României Mari. Și fiind aceasta explicația unică acceptabilă, și convenabilă și acelui funcționar public, — îl întrebăm nu e dispus el acum să aducă în schimb sacrificiul semnării moratorului pentru banca „Victoria” care suferă tot mai de urmările economice ale marelui război, din care s'a născut România Mare? Aceeaș întrebare o adresăm tuturor celorlalți liber profesioniști, cari tot grație acestei bune României Mari și-au adunat averi considerabile.

Iată cam la ce fel de întrebări,

Plecarea dlui Dr. I. Marșieu dela Prefectură.

De mai multe luni de zile dl. Dr. Iustin Marșieu și-a exprimat dorința de a dimisiona din demnitatea de prefect al județului. Timpul de aproape 2 1/2 cât a stat Dsa în fruntea prefecturii, constă dintr'un timp de suprem sacrificiu, făcut pentru acest județ, căci starea sănătoșii sale nu-l permitea îndeplinirea unei munci atât de dificile și pînă de răspunderi, cum e demnitatea de prefect. Dl. Dr. Iustin Marșieu, prin atitudinea demnă și corectă, prin cunoașterea temeinică și înțelegerea problemelor locale s'a achitat într'un chip foarte onorabil de mandatul primit dela Guvern, Dsa, cum se zice, a sfințit locul, unde era pus, Dsa a ridicat în ochii publicului viza prefecturii!

Noi regretăm plecarea D-sale dela Prefectură, căci vom simți lipsa inimii D-sale calde românești. Ne folosim de ocazie pentru a-i mulțumi pentru înțelegerea, cu care a primit cererile noastre și sprijinul material, ce ni l'a dat, și fără de care poate, că acest ziar nici nu și-ar fi putut începe apariția.

Succesorul D-sale Dl. C. A. Dimitrescu, inspector general administrativ este un funcționar public de carieră, care aduce cu sine în scaunul de prefect, obiectivitatea și imparțialitatea unui magistrat și o bunănotă sufletească, a cărei vești a sosit la Arad, înaintea venirii D-sale între noi.

Il salutăm cu dragoste și încredere în mijlocul nostru.

Drept răspuns domnului inginer R. Cărpinișan.

Domnul inginer Romul Cărpinișan, în articolul domniasale „Un răspuns”, aduce câteva constatări foarte juste în legătură cu gazetaria românească din Arad. Domniasa nu se mulțumește cu vorbe ci dintr'un indemn larg sufletește își oferă obolul, un obol împăratesc pentru aceste vremuri de grea criză financiară, dar mai ales cumplită criză morală.

Gestul și-a găsit adepți și vor veni încă mulți de acum înainte pe măsură ce va rodi sămânța aceea sănătoasă semănată în pământ bun la constituirea asociației „Infrățirea”.

Cuvântul inimos al domnului Cărpinișan nu trebuie să rămână fără o lămurire, care se adresează tuturor credincioșilor în vremuri bune și ne.

Mulți s'au așteptat a „Aradul” să apară zimb, cu un bogat și variat material informativ. Acesta l'ar fi fost. Aceasta-i dorința unanimă a celor cari l'au zămislit, cari îl conduc, ca și a celor cari îl așteaptă cu dragoste în căminurile lor dornice de cuvânt românesc.

și alte asemenea vor avea să și răspundă lor singuri deponenții, cari încă nu au semnat moratoriu!

Slutăm cu deosebită satisfacție gestul de adâncă înțelepciune, ce l'a făcut venerabilul Dr. Ștefan C. Pop, când a adresat apelul D. Sale nu numai deponenților, ci tuturor românilor din acest oraș. De fapt chestia moratorului băncii „Victoria” nu mai este una a deponenților singuri, ci e a tuturor românilor. Ne asociem apelului dlui Dr. Șt. C. Pop și adresăm acest apel tuturor intelectualilor și deponenților, rugându-i să-și ia partea fiecare din propaganda pentru reușita moratoriu.

Banca „Victoria” trebuie salvată.

Aceasta-i ținta și va ajunge-o! Eu o afirm cu tăria neclintită a unei viziuni clare, sprijinită pe conștințele celor mai pozitive realități.

Că „Aradul” încă nu este ceea ce am vrea toți să fie, e cert și nu fondurile sunt cauza cea mai principală, căci atunci când va sosi vremea, se va ridica dintre noi și omul, capabil să strângă fondurile necesare.

Înțeleptul Emerson spune: „Epicile vieții noastre nu le înseamnă faptele vizibile, ci gândurile tăcute cari, pe măsură ce înaintăm, ne însoțesc în drum.” În nebuloasa frământărilor arhive, care umple întâiul deceniu după împlinirea visului nostru secular, nici o sămânță n'avea putere să prindă rădăcini, nici o inițiativă nu era destul de trainică. Gândurile cele mai fericite erau asemenea corăbii fără cârmă, guri aruncate în largul mării noroase. Iată însă, că nebunia avântului sterp începe să se domolească, zorile împrăștie întunerecul și raza de lumină își face potecă, sfioasă dar biruitoare în atmosfera prea încărcată de ură.

Frământările deceniului apus se pot asemăna unei explozii. Energia uriașă românești fusese zăvorțită ermetic. Se cereau cheltuiți. Și în spasmodic biruință neașteptată, au izbucnit toate deodată, împrăștindu-se fără profit și rătăcind desorientate în mii de direcții. Dovada: mii de inițiative puțin izbutite sau neizbutite. Dar vremea, miraculosul doctor al tuturor bolilor, înlățește furtuna. Sedimentele răscolite în tulburarea generală se precipitează la fund și unda limpede plutește liniștită, măiestroasă la suprafață.

O astfel de undă limpede este „Aradul”, aci în Arad. Dacă n'are încă volumul și forța unui curent: cotidianul cu vești proaspete, material bogat, select și variat, poartă însă cuvântul sincer, nepătat de vicile vremii și reu-

(Urmare în pagina V-a).

Religioase — Culturale.

Indrumătorul vieții.

Indrumătorul vieții e conștiința. Ea e busola, al cărei ac trebuie să fie îndreptat spre Dumnezeu. Altfel pierdem drumul drept, rătăcim. Conștiința e organul prin care judecăm lucrurile și faptele după calitatea lor bună, ori rea. Cum rațiunea e organul de orientare în lume, pentru a o înțelege și a recunoaște adevărul, așa organul de recunoaștere pe tărâmul moral și de aplicare a legilor morale la faptele vieții, e conștiința.

Ea își poate face datoria de îndrumător și paznic al vieții, numai dacă este adevărată, curată, trează, sigură, corectă, liniștită, sensibilă, delicată...

Deși conștiința e un dar dumnezeesc în om, ca și rațiunea, mintea și judecata, totuși se formează și desăvârșește prin educație. Conștiința trebuie să crească în lumina ce pogoară de la Părintele luminilor, prin mijlocirea Duhului sfânt. Firul electric care leagă cu lumina cerească și prin care se aprinde lumina minții, e rugăciunea. Conștiința trebuie să urmeze școala unei meditații serioase, cu ajutorul cărora prefacem legile ordinii morale în principii de viață. O altă necesitate a educației conștiinței este liberarea rațiunii, a minții și cugetării, de influența dorințelor desordonate și de cătușile pasiunilor involburate. Apoi toate acțiunile noastre permanente trebuie să fie dominate de chipzintă, însoțită de prezență de spirit, ca oricând să ne putem da seama de ceea ce se petrece în casa sufletului nostru. Și, în sfârșit, trebuie să dedăm conștiința la un examen zilnic. Iată școala, pe care trebuie să o urmeze conștiința omului, pentru a deveni îndrumătorul bun și sănătos al vieții.

Cine nu ține seamă de acești factori de educație, riscă să fie orientat în viață de o conștiință rea, slăbănogă, îndoielnică, laxă, care ușor ajunge greșită, tâmpită, ori adormită, încât pare cu totul absentă. Nu se prezintă să și spună cuvântul în clipa hotărâtoare, pentru sau contra unei acțiuni și nu vine să-și dea verdictul de judecată asupra faptei îndeplinite.

Cel ce acționează îndrumat de o conștiință rea, își pune în mare primejdie sufletul, căci n'are cine da alarma, când se apropie tâiharul.

Noi nu suntem decât niște drumeți în lumea aceasta. În drumul vieții ascuțitul pietrilor ne sângerează picioarele, spinul dela margine ne sfârtică haina... Mult praf și urăciune ne năpădește și se așază în strat gros, ca o zgură, peste filoța noastră sufletească, sufocându-o. Cum se dorește inima noastră după o baie de răcorire și curățire, pe urma unui drum lung și prăfos, pe o zăpușeală de cuptor!

Iar când drumul a traversat pustiri întinse și codrii tăinuți, în cari se înlotri — patimile năvalnice, ca viforul și ispitele lui ca tăișul sabiei — bietul suflet, căzut între tâihari, rămâne adeseori bătut până la sânge, rănit de moarte de înțepăturile tăioase ale păcatelor.

Fie-ți milă, ca samarineanului, și nu-l lăsa să plară la margine de drum. „Casa de oaspeți“, Iazaretul, în care poate afla ocrotire și însenătoșire e aproape. Biserica așteaptă, cu puterile și doctoriile ei vindecătoare. Medicii

sunt acei, pe cari însuși Hristos l-a așezat și le-a dat puterea de vindecare și curățire: „Datu-mi s'a toată puterea în cer și pe pământ... Precum M'a trimis pe mine Tatăl și Eu trimit pe voi... Luați Duh sfânt, cărora veți ierta păcatele se vor ierta lor... Ori câte veți deslega, pe pământ, vor fi deslegate și în cer“.

Ne adâncim în vremea postului, cu gând de îndreptare și curățire. Am trecut aproape și a doua săptămână de retragere de pe frontul distracțiilor și al petrecerilor. Se cuvine să ne întoțim și grija de îndrumare a vieții, pe calea mântuirii.

Busola vieții trebuie cercetată, dacă funcționează bine și orientează drept. Conștiința trebuie examinată amănunțit.

E necesară această examinare, ca să ne cunoaștem pe noi înșine și să putem face din conștiință, templu în care să aflăm „oricând azil inviolabil“ (Iorga). „A învăța să te cunoști pe tine însuși este cea dintâi dintre grijile, pe care înțelepciunea supremă le impune ori cărui om“ (La Fontaine) Grecii vechi scriau pe frontispiciul templului din Delfi: „Cunoaște-te pe tine însuși“. Și la fel cerea dajă Socrate.

Fără această cunoaștere de sine nu este stăpânire de sine, și, în consecință, omul nu are nici puterea necesară de a se călăuzi drept în viață. Conducătorul trenului trebuie să-și cunoască mașina și linia ferată, ca să ste unde să frâneze, la colțuri și pe povârnișuri. Gospodarul cumințe își face mereu socoteală, că altfel dă de răpă. Avocatul, funcționarul, din vreme în vreme, face rândul pe masa de scris, ca să vadă ce a împlinit și ce a mai rămas. Fără examinare medicul nu știe unde să pună bisturiul să curețe răul. Ranele astupate, fără să fie vindecate, sunt mai primejdioase, dor mai rău, și pot infecta...

Fără examinare de sine nu este nici dragoste către aproapele. Omul e pornit să arunce vina răului întotdeauna în cărca altora; pe sine nu se găsește răspunzător nici odată.

Vremea postului e cea mai prielnică pentru examinarea conștiinței. S'ar cădea să trecem acest examen cât mai des, în fiecare zi. „Când liniștea sării se coboară și vremea de odihnă a sosit, rezervați câteva clipe, în care singuri înaintea lui Dumnezeu puteți să vă faceți bilanțul activității zilnice... Lăsați conștiința să vorbească. Ea a fost martorul credincios al tuturor faptelor voastre, chiar al celor mai mici dorințe“ (Lacordaire)

Da, conștiința ne spune lămurit, ce a fost bine și ce rău s'a petrecut în viața noastră, ce e de reținut și de încurajat, și ce e de oprit și de căit.

Criteriul după care creștinul trebuie să-și examineze conștiința e legea dumnezeiască, codificată în cele 10 porunci, rezumate, în Legea nouă, în porunca pozitivă a iubirii de Dumnezeu și de aproapele, estinsă și asupra vrășmașului. Acestea practica vieții religioase de veacuri l-a adăugat cele 9 porunci bisericesti.

Nu mai conștiința, cristalizată în lumina Evangheliei și în duhul Bisericii, poate fi adevărat îndrumător de viață.

Dumineca Ortodoxiei.

Predica P. S. S. Dr. Grigorie Comșa Episcopul Aradului.

Dumineca Ortodoxiei, în anul acesta, a fost sărbătorită la Arad cu un fast deosebit. Serviciul religios a fost oficiat de această dată de P. S. Episcop Grigorie, care a rostit și predica, dând astfel acestei sărbători adevărata cinstitură ce i se cuvine în rândul celorlalte sărbători ortodoxe.

Credincioșii din Arad și chiar din Timișoara luând cunoștință din „Aradul“ că predica în această zi va fi ținută de „Vlădicul“ lor au populat Catedrala Aradului ca la ziua de Sf. Paști. În deosebi am remarcat pe Dl. General Bălăcescu care, secondat de Dl. Col Manafu, a sosit din vreme și a ascultat cu multă atenție predica, în care, P. S. Grigorie a presărat alătea exemple din viața militară.

Predica bine alcătuită, cugetată și rostită cu multă simțire a fost pe cât de înălțătoare, pe atât de instructivă și dătătoare de duh creștin ortodox.

Spre a da cât mai multor credincioși ocazia de a gusta din această hrană spirituală și a arăta tuturor ce lucruri frumoase și de valoare pot afla în ultima lucrare a P. S. Episcop Grigorie, intitulată „Credința care lucrează“, în care a și fost publicată predica ținută dumineca trecută, dăm în cele ce urmează pasagi din această predică:

„In ogorul lui Iisus nu ajunge să fii o firmă arătoasă, cum zice un preot al zilelor noastre, nu ajunge să ai o haină de împrumut ca să vii la bal și să faci pe alții să creadă că tu ești bogat, ci în ogorul lui Iisus atunci ești pe calea mântuirii când ești în adevăr un obstacol în calea răului din lume, care se lovește de tine ca valurile mării de stâncile milenare și puternice.

Asemenea stânci erau sfinții și binecredincioșii, cari au apărat credința și obiceiurile sfinte ale ortodoxiei“.

După ce face istoricul luptei contra icoanelor și triumful definitiv al venerării sfintelor icoane, P. S. Sa continuă:

„Și să știm că icoana Mântuitorului, luminată de o candelă aprinsă, lasă o impresie mai puternică asupra inimii omenești, decât toată înțelepciunea lumii. Precum pe timpul luptelor pentru icoane, aceste icoane îndemneau la evlavie pe creștinii adevărați, așa trebuie să ne îndemne și pe noi. Un Ștefan cel Mare purta la sân Icoana Maicii Domnului și era totdeauna gata să moară pentru Hristos! Pilda lui și a tuturor marilor creștini, a mucenicilor și sfinților să ne îmbărbăteze.

„Cu Dumineca ortodoxiei se arată că cel ce luptă cu Hristos, biruiește împreună cu El.

Comori neveritoare sufletești a păstrat pentru noi biserica ortodoxă, care deci este patria cea mai adevărată a credinței noastre. Această biserică încă este azi calomniată de mulți, ca și Mântuitorul odinioară. Pe Domnul încă L-au părăsit mulți, această Biserică încă este părăsită, ba în Rusia este chiar crucificată. Dar creștinii adevărați vin la biserică și jertfesc pentru ea, credincioșii adevărați țin la ea mai mult ca oricând și o apără. Cu bucurie văd că aici în Arad societatea femeii ortodoxe, camitelul misionar

și alte grupuri luptă pentru această biserică.

Veniți deci fraților cu toții munca pentru biserică, fiind ea leagănul mântuirii. Gândiți vă la călător fără patrie, cum dorește o țară! În chipul acesta înțelegem că biserica este patria bunurilor noastre peritoare pentru care trebuie să luptăm. Înțelegem însă și aceea după biruințele de până acum ale Bisericii nu trebuie să încrucim mânia. Căci vrăjmașii Bisericii și ai României Mari sunt azi mulți ca înainte.

Un comandant de oștiri primii sol dela front, care îi aduse veste că trupele au biruit. Comandanții zise: Aceasta nu ajunge că ați biruit ci luptați, ca să biruiți mai departe.

Așa vă zic tuturor astăzi: luptați mai departe prin bunătatea, iubirea și jertfa noastră pentru Biserica ortodoxă, pentru tron și țară, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin

O inițiativă laudabilă.

Sub prezența doamnei Elena Colmanel Manafu țințeaază aci în Arad societatea „Hora“. Societatea numără bogat mănunchiu de membri din mai aleasă societate arădană, doamne, soare, doamne și domni, cari se adună săptămânal în localurile Casinoului și mănesc, având angajat un profesor dans din Timișoara. Se dansează dansuri mai românești și cu predicție dansuri tradiționale românești. Scopul societății este de a învia sentimentele alese și tradiții și obiceiuri vechi românești, a reda căminurilor curățenia de noi nioară, de a desrobi societatea românească de sub jugul moravurilor învinate portate cu valul modernismului din toată lumea, moravuri streine de sufletul popoului românesc.

Societatea înregistrează însemnări de progrese. Se cuvine toată lauda inițiativii camtoarei ei Ședințele amintite au reușit să desvețe pe mulți de cafenile și de maniere prea banale. Legătura între familia și care însufletește ședințele acestei societăți, nu poate decât să profite intereselor românești din Arad.

Diastadaș societatea intenționează să organizeze un festival, cu un program variat, select și bogat. Vom revizui

Bursierii lui Gozsd

Dumineca trecută s'a oficiat paratasul pentru pomemirea marelui făcător al românilor: Gozsd.

Am avea tot dreptul să ne așteptăm ca la un astfel de prilej, catedrala să fie tixită de intelectuali, știut fiind, pe cel mai mulți dintre ei Gozsdu scos din opinii, ca să-l vâre în de nădăgari.

Nu poartă însă numai acești bursieri vina. Unul dintre ei mi-a măturisit cu toată sinceritatea, că hab n'a avut despre parastas, ceace bursieri am putea aștepta o mai frecventare a bisericii, ca unul trebuie să slujească drept pildă societății și în aceasta privință.

Iarși, ar fi de dorit ca astfel parastase să fie anunțate din vreme nu numai de pe amvon, ci și de presa laică.

Pentru politicianii noştri.

Se desfiinţează facultatea de Drept dela Oradea?

Se spune, că Academia de drept din Oradea urmează să fie mutată și înglobată în o universitate, că Academiei teologice din Arad nu i-se recunosc drepturi egale facultăților de teologie de pe lângă universități, că Timișoara vizează o universitate, etc etc. Svonuri, cărora nu-i nevoie să li-se dea o crezare absolută, dar bune totuși ca să ne trezească și nouă, arădanilor ambiția de a nu mai moși în trândăvia, în care ne-a doborât goana pripită după interese prea egoiste

Timișoara are școli superioare, are directorat, vrea universitate. Aradul da și ce are: școala de notari. Ce este blăstămul acela? Nu se găsește nici un bărbat în acest oraș, dintre reprezentanții poporului, care să revindică Aradului drepturi, pe cari le-a bine meritat prin trecutul său istoric? Este sortit să piardă orașul care a fost în trecut făclia aprinsă a românismului

din Ardeal? N'a protestat nici un senator sau deputat atunci când a fost hotărâtă Timișoara reședința directoratului?

Și nu a fulgerat în sufletul nici unul politician Arădan ambiția de a înființa o Universitate pe locul unde a trăit „Tribuna“ și „Românul“ de pe vremuri? Da o Universitate! Suntem atât de obcinuți cu renunțarea, că ni-se pare idia un vis irealizabil și totuși: ce ar fi să se aducă la Arad Facultatea de drept din Oradea, aci unde av m tradițiile unui focar cultural românesc (teologia, preparandia), să se înființeze și alte câteva facultăți și să avem Universitatea din Arad?

Ideia nu i năstrușnică și timpul e foarte prielnic pentru înfăptuirea ei. Trăim doar vremea marilor prefaceri. Se cer însă oameni de ispravă și parlamentari Aradului au cuvântul!

Tovie.

In slujba altei religii.

Intâi: să se adune ceice se înțeleg.

Dincolo de frământările politice, care sunt ale vremii și repede se scurg în neant, — peste existența efemeră a indivizilor, — și, mai presus de viața neamurilor chiar, — Gita, — trebuie să rămână neschimbată, aceeaș mamă, etern născătoare de nesfârșite generații umane. Sărmanii chiriști vremelnici, ce suntem, avem să dăm seamă în fața civilizațiilor viitoare, de felul cum am gospodărit gita mamă.

Neamul românesc, până mai eri, a dus o viață patriarhală prin cele înalte pustiri de păduri. Munteanul, cași cel dela câmpie, s'a tradit greu ca fiecare singur să-și producă în gospodăria sa individuală totul: dela locuință și hrană, până la îmbrăcăminte și unelte necesare. Și, cum în ultima sută de ani populația s'a înmulțit în mod prodigios, — sporul considerabil ne mai putându-se hrăni pe văile înguste, a dat asalt asupra coastelor munților despuindu-le de îmbrăcăminte lor naturală, pentru nevoile pășunatului și ale unei sărăcăcioase culturi de cereale. Astfel, pe culmile prelunge ale munților noștri, bogat împădurite în trecut, se întinde azi, cași pecinginea, arătarea hădoasă a râpelor sterile, mereu lărgite și adâncite de furia torenților.

Avem destule câmpii bogate în lanuri, cari azi nu mai sunt exclusivele producătoare de aur. Tot mai puține sunt însă pădurile în lumea întreagă, și tot mai mult se ridică consumul

fructelor și al cărnil. În acest timp, progresul ulmitor al tehnicii a realizat o nebănuită de intensă circulația bunurilor, nu numai în interiorul unităților geografice, ci și dela un continent, la altul.

Atunci, ne întrebăm, cred cu legitima indignare: pentru munteapul mai poartă tăciunele la poala pădurii, scociorând apoi cu târnăcopul la rădăcinele copacului, pentru o mizerabilă cultură de cereale care abia rodește 4—5 semințe, și adeseori nici semința îngropată; când aceleaș suprafețe ocupate de culturi aderente, pometurile, pășunile și fânețele artificiale, îi pot asigura o rentabilitate înzecită, cu mai puțin risc și cheltuială de energie.

S'a leg ferat, și se va mai legifera, pentru raționalizarea agriculturii, însă în epoca noastră de un scăzut moral cetățenesc, zadarnice vor rămânea toate bunele intenții, câtă vreme nu a fost câștigată în prealabil opinia publică pentru opera reformatoare.

Pentru salvarea munților și a gilei strămoșești ajunsă la aman, — se impune crearea conștiinței forestiere, cultul pomului și al arboreului, a viețuitoarelor libere, cultul frumosului din Natură: *Religia Naturii*.

Ceice vor să lupte pentru această idee, — credincioșii celeilalte religii, să se cunoască și să se adune.

Acesta, va fi locul de întâlnire!

Tr. Mager.

Corul „Armonia“.

O seamă de oameni cumsecade, femei și bărbați din Arad, în loc să se închidă în egoismul lor așa cum face cel mai mulți muritori de astăzi, se adună săptămânal, țin probe, iar în Dumineci și sărbători preamăresc pe Dumnezeu în catedrală, în cor, corul: „Armonia“.

Am ascultat Duminecă acest cor și am rămas ulmit, că astăzi — în lumea improvizatilor de tot soiul — există aci în Arad, de prea puțin știut, un lucru desăvârșit.

Am trăit câteva clipe de profundă slavie purtat pe aria minunatelor melodii, interpretate în chip maestru de acest cor. Am avut impresia, că o inspirate dumnezeiască vărsa în vocea

cântăreților acea undulare negrăit d-frumoasă și binefăcătoare.

Sopranul dulce al doamnei căpitan Nicolau, domnișoarei Farcaș, altel profund și maiestos al doamnei Barbu, domnișoarei Letiția Barzu și vocea plină, bărbătească a domnului dr Stoiculescu, voci remarcate în ansamblul atât de minunat al corului, te înalță în sfere sublime, dincolo de uriciunea realităților de fiecare zi.

Cu deplină satisfacție și mândri de corul „Armonia“, aducem priinos de recunoștință și sincere laude atât conducătorilor lui, cât și membrilor, individual fiecare, citați și necitați în acest articol și întregului cor în ansamblu.

Conferința dela Palatul cultural.

Prof. univ. Dictor Stanciu: Politica mineralelor.

În conferința ținută anul trecut dl. prof. Stanciu a vorbit despre importanța culturală a mineralelor, arătând cum subsolul dă puterea de viață a unui popor, cum toată prosperarea neamului nostru, dar și vremurile de bejenie pe care le-a trăit în trecut, se datorează în mare parte bogățiilor noastre minerale. Pietrele au o mare influență asupra traiului nostru și atunci e explicabil că și noi la rândul nostru să avem o anumită atitudine față de aceste comori, cari exploatare rațional, ne înlesnesc într-o măsură nebănuită, existența în continuare, conferințiarul stăruie asupra politicii pe care o face omul pentru a slăbăni cât mai avantajos bogățiile minerale, politică ce-și primește expresia în legea minelor.

O posesiune minieră se deosebește esențialmente de orice altă posesiune productivă. Până când bogăția lanurilor, munții și pădurile noastre, vor putea a-igura existența și străneptul noștri, cărbunii, petrolul și celelalte bogății miniere trebuiesc exploatare la timp și exhaustiv complet înainte ca ele să-și piardă importanța economică. Căci proprietatea minieră nu e totdeauna de aceeași valoare. Unele băi rentabile eri, pot să devină cu timpul complet nefolositoare. Astfel băile noastre de aur, care în trecut au fost invidiate de atâția cuceritori, deși conțin și astăzi aceeași bogăție de aur, ele nu mai pot fi exploatare cu folos de pe urma descoperirilor de zăcăminte aurifere din Africa de sud, California și Australia. În urma acestor descoperiri, estinându-se aurul, concomitent s'au scumpit produsele și munca, și astfel băile noastre, cu micul lor randement și mai ales cu imperfecțiunea metodelor lor de exploatare nu mai pot susține concurența pietelor straine, pierzând mult din rentabilitatea lor de odinioară. Astfel o proprietate minieră între anumite împrejurări poate să devină nerentabilă, să-și piardă caracterul de posesiune minieră, precum invers, o mină părăsită astăzi poate să devină cu timpul rentabilă. De o pildă în văile Iada și Gaibena din Munții Bihorului se găsește Bocsita. Această piatră, fără de nici o valoare în trecut, s'a bucurat în timpul războiului de o deosebită trecere. Nemiți au început să o exploateze cu multă râvnă pentru conținutul ei bogat de aluminiu, fiindu le de un mare folos la construcția Zeppelinelor. Azi minereul acesta, cu toată valoarea lui intrinsecă, e iarăș lăsat în părăgînire, lipsindu-ne mijloacele tehnice de exploatare, mai ales curentul electric ieftin.

Dar nu numai descoperirile de noi și mai bogate zăcăminte aiurea, pot schimba valoarea unei proprietăți miniere, ci și diferitele invenții cari înlesnesc posibilitatea de exploatare. Statul nostru dispune de bogate zăcăminte de plumb, zinc, cupru și argint în Rodna veche. Aceste mine mai eri se bucurau de o mare rentabilitate. Între timp s'a inventat însă o nouă procedură pentru extragerea metalelor din aceste minereuri, așa numita flotațiune, pe care noi din lipsă de capitaluri n'o putem pune în practică și de atunci minele din Rodna abia se mai exploatează.

Flotațiunea se bazează pe proprietatea uleiurilor, cari saponificate fac aderență mai bine la anumite minerale. Pulverizând aceste minereuri, metalul se încorporează de spuma care se produce la suprafața agitată a unui amestec de apă, aer, uleiuri, acid sau alcoh, câtăvreme produsele sterile se așează pe fundul recipientului. Cu ajutorul uleiurilor spumante, o procedură de extragere azi generală în străinătate extragerea plumbului din minereuri s'a înlesnit peste măsură, mai mult, ea dă posibilitatea ca și produsele sterile, cari la metodele vechi se pierdeau fără folos, să devină utilizabile în industrie. O astfel de instalație avem și noi la minele de aur Mica din Brad. În străinătate însă toate minele minereurilor de plumb, zinc, argint, cupru etc. sunt organizate pe aceste baze, sfârșind ca, de pildă, minele din Australia să producă astăzi a cincina parte din producția mondială a zincului. Flotațiunea se datorește deci supra-producția și în consecință, ieftinirea plumbului, care a avut ca urmare că minele noastre din Rodna, lucrează de 6 luni cu pierdere, fiind amenințate de-ași înceta funcționarea.

Urmează astfel dela sine că avem nu numai dreptul de-a exploata nețărmurit bogățiile miniere, ci avem chiar datoria să facem acest lucru, căci nu putem ști ce va aduce ziua de mâine. Astfel de o pildă, petrolul trebuie exploatat în grabă până la ultima picătură, astăzi, când industria face tot mai

pronunțate progrese în a fabrica benzina din substanțe mai puțin prețioase. Cum chimia, în actuala ei evoluție e pe cale de-a produce petrol în mod sintetic, este evident că petrolul nostru, foarte de valoare astăzi, poate să devină nefolositor mâine. Deci nu suntem numai în drept, ci avem chiar datoria de-a epuiza bogățiile subsolului.

De aci o consecință logică: Proprietății miniere trebuie să-i acordăm un tratament special, ea nu poate fi înregimentată în cadrele unei legi comune tuturor proprietăților, ea își are politica sa specială.

Având proprietatea minieră o importanță atât de mare, ne putem cu drept cuvânt întreba, cui trebuie ca să-i aparțină: statului sau aceluia care o găsește și o valorifică. E adevărat că statul care a avut de suferit multe neajunsuri de pe urma acestor bogății, are dreptul să se bucure și de binefacerile lor. Iar nu e mai puțin adevărat că toate aceste bogății ale subsolului, deși sunt ale tuturor, întrucât, în caz de nevoie toți sărim întru apărarea lor, nu au nici o valoare dacă nu sunt descoperite de individ. Deci pe lângă stat este îndreptățit a beneficia de foloasele zăcămintelor și prospectorul, adică agentul care le a descoperit, deasemenea capitalul care face posibilă exploatarea lor.

Legea minelor trebuie să țină seamă de toate acestea. Statul nu se poate amesteca prea mult în aceste exploatare. Căci o fiscalitate excesivă în această direcție poate ușor produce ruina minelor. Sub acest raport legea minelor din România e ideal înlocuită. Și dacă punerea ei în aplicare lasă mult de dorit, putem avea cel puțin mândria că ea e luată de bază oricând un stat se preocupă de legiferarea regimului minier.

Ca încheiere conferințiarul răspunde la întrebarea: unde se găsesco locurile cele mai abundente în zăcăminte miniere și care este origina lor. Răspunsul ne conduce la felul cum e alcătuită scoarța pământului.

E lucru știut că regiunile mai des frământate de vulcanism sunt mai bogate în minereuri de valoare. Pe de altă parte e cunoscut că deși densitatea pământului e 5,5, totuși scoarța lui abia arată o densitate de 2,9. Deci la suprafața pietrelor sunt mai ușoare decât în adâncime, ceace ne determină să admitem că scoarța pământului, deci continentele plutesc pe suprafața lichidă a acestui fond de rocă grele. Măsurările geodesice au verificat pe deplin aceste continue deplasări ale continentelor. În baza lor Alfred Wegener, geofizicianul german dela Univ din Hamburg, în celebra sa lucrare: *Die Entstehung der Kontinente und Ozeane*, emite ipoteza că la început a fost un singur continent care cu timpul s'a rupt în bucăți, începând să plutească deasupra fundului lichid al rocilor din interiorul pământului. La rupturi scoarța s'a încrețit dând naștere munților și producând erupțiuni vulcanice în virtutea cărora magma s'a ridicat la suprafața pământului, aducând cu ea bogățiile ascunse în adâncimi. Acestor rupturi și deplasări, cari continuă și astăzi se datoresc și bogățiile miniere ale regiunilor noastre sub carpatice. Ipoteza lui Wegener privitor la nașterea continentelor explică o serie de fenomene geologice, cari după concepțiile vechi nu puteau fi înțelese pe deplin.

Conferința cu adevărat „pe înțelesul tuturor“ a dovedit și de data aceasta talentul d-lui profesor Stanciu, de-a populariza o știință care altfel este atât de puțin accesibilă publicului mare. Păcat că aceste conferințe, care pot rivaliza cu scrierile popularizatoare ale oamenilor de știință din Germania nu văd lumina tiparului. Astfel ar avea prilejul să savureze pe unicul adevărat popularizator al științei pe care-l avem noi Români și accia din cuminții noștri „intelectuali“ cari se țin prea cuminți petru a mai trice în câte-o duminecă după masă pe la Palatul cultural.

Argument solid:

Căpitanul între soldatul ordonanța sa care dezertase și a fost readus în cazarmă:

— E! bine, răcane, ce motiv te-a făcut să dezertezi?

— Tăiți don căpitan, nu mai puteam răbda bătăile și injurăturile conștei.

— Pentru asta? Motiv e asta? Păi am dezertat eu vreedată?

Dela 1—14 Martie cu reducere de 40--50%
puteți cumpăra Pantofi pentru DAME, marea F. L. Popper, Filt,
Bally model 1930, cum și altă marcă din străinătate, la magazinul **LEVAI și SZIGETI,**

Nr. 145 1-1

viz-a-vis de Teatrul orășenesc.

ROMÂNIA Tribunalul Arad Sc. III
Serviciul Concordatului Preventiv.
No. C. P. 286/1931—2.

Incheiere

În cauză de concordat preventiv a comerciantului „Texta” Industrie Artificială de Textile din Arad

Tribunalul în Numele Legii
Dispune.

Admite în principiu cererea de concordat preventiv făcută de către debitoarea Firma „Texta” Industrie Artificială de Textile Arad proprietatea soției lui Arthur Fischer din Arad sub No. 286/931.

Deleagă cu conducerea procedurii concordatului pe dl. judecător de ședință Dr. Ioan Costa dela Trib. Arad Sc. III. com.

Ordonă convocarea creditorilor înaintea dlui judecător de drept pentru ziua de **23 Martie 1931 ora 9 a. m.** în localul Trib. Arad etaj I. camera No. 57-58 spre a lua în discuție și a se pronunța asupra cererii de concordat.

Fixează suma de Lei 15 000 drept cheltuieli de procedură și obligă pe debitoarea să o depună în mâinile dlui judecător delegat până la data de **2 Martie 1931** sub sancțiunea de a fi considerată decăzută deplin drept din cererea sa.

Numește provizoriu până la omologarea concordatului o comisiune compusă din creditorii Cassa de Păstrare Generală din Arad prin reprezentatul ei și Cassa de Păstrare Centrală Arad fiind însărcinați cf. legii cu supravegherea administrației fondului de comerț, cu verificarea activului și pasivului și cu cercetarea conduitei firmei concordatului pentru a referi la adunarea creditorilor.

Potrivit art. 8 din lege percepe în fondul statului o taxă de 1% în suma de Lei 8 014 calculată asupra cotei concordatului oferită de Lei 8 014 24 și o taxă de 2% în suma de Lei 10 685 calculată asupra sumei de Lei 534 282 de care beneficiază debitoarea.

Dispune ca aceste taxe în valoare totală de Lei 18 699 să fie vărsate în contul statului la administrația financiară din localitate sub recipisa ce se va anexa la dosar suma ce debitorul o va depune în termen de 8 zile cel mai târziu până la 3 Martie 1931 sub sancțiunea prevăzută la art. 7 litera c.

Grefa se va conforma art. 9 din lege îndeplinind formalitățile de afșare și publicitate prevăzute la acest articol.

Dosarul și registrele depuse se vor înainta dlui judecător delegat pentru a proceda mai departe.

Data și cetatea în camera de consiliu a Tribunalului com. Arad azi 23 Februarie 1931. Președinte ss. Dr. Costa. Judecător ss. Al. Alexandrescu. Grefier Ion V. Ploșteanu.

Pentru conformitate:

grefier: J. Ploșteanu

A U S O S I T cele mai noi **STOFE**

U veritabile engleze „GAGNIERE”
S pentru pardesie și haine bărbătești.
O

Convingeți-vă, fără obligația de a cumpăra

I. S C H U T Z

Magazin de postăvârie, viz-a-vis de
Cafeneaua orășenească.

No. 145—1-2

Prăvălie **IN ATENȚIA AUTOMOBILIȘTILOR** Prăvălie
nouă!!! nouă!!!

MOTRISOL

ESTE CEL MAI BUN SI MAIEFTINUL DE AUTOMOBIL U. LITRU LEI 60. CANA
ORIGINALA LEI 280. SINGURUL LOC DE CUMPARARE PENTRU ARAD SI JUR,
Arad, str. Eminescu No. 15 VIZITAȚI și VĂ CONVINȚEȚI. FODOR. No. 105 3—10.

INCADRĂRI

În atențiunea doamnelor încadrarea gobelin-urilor
sau a tablourilor, în rame ovale sau patrate; deasemenea
modele pentru compactat, cu prețurile cele mai estime se
pot procura la

N. MENRATH

atelier de compactorie și încadrarea
Tablourilor

1-1

str. Brătianu No. 21.

S'a început
vânzarea mărfurilor **scăpate de foc**
în magazinul de umbrele **TRANSILVANIA** Bul. Regina Maria.

No. 156—1-3

Sâmbătă în 7 Martie se va deschide prăvălia de
AROMATE și DELICATESE a lui
Iosif Jakubovits viz-à-vis cu Primăria

No. 157 1-1

Nu cheltuiți banii!

Așteptați numai câteva zile,
până când

FIBRA

cea mai mare fabrică română
de confecțiuni,

și va deschide depozitul în

Piața Avram Iancu 21.

Prețuri ne mai pomenit de scăzute!

Căutați anunțul din numărul viitor al ziarului nostru!

No. 158 1-1

Pentru că s'au făcut datoria

Di revizor al Aradului, făcând inspecție la o școală primară din oraș, n. str. a rămas ulmit că copiii aceștia scriau și vo beau perfect românește. Acest fapt nu l-a plăcut domnului revizor național, și mai ales că a văzut că viitorii cetățeni posedă limba statului mai bine decât o altă limbă străină. Ca urmare a pus negre pe alb, în procesul verbal de inspecție gândul domniei sale pur românește spunând că „este regretabil” că această limbă n'a fost preferată, urmând apoi cu muștrăle celor cari au înțeles să-și facă datoria. Noi știm de-a făcut dl. revizor această inspecție pe cine a voit să satisfacă. Și românii au cerut cândva satisfacție pentru acestea, însă nimeni nu li-a dat. Aceștia aveau tact și simțire națională. În ce lipsește.

ROMÂNIA

Porărele de pe lângă Judecătoria
rurală Radna

G 5009/1930

No. 112/1930

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE

În baza execuției de escontență efectuată în ziua de 20 Decembrie 1930 pe baza deciziei judecătorești Șiria cu No. 1620/1930 obiecte și chestrate în procesul verbal de execuție No. G 5009/1930 Compus din: Un dormitor complet compus din 2 paturi, cu 2 somere, cum și alte obiecte toate prețuite în suma de lei 16 000 cuprinse în favorul lui A. Verboș și fiu din Arad reprezentat prin Dr. Ioan Köpf și Issekutz aducați din Arad, contra lui pentru suma de Lei 15 000 capital interese de 15% dela 30 Noembrie 1930 precum și condițiile stabilite până în prezent se vinde la licitație publică în comuna Sf.-Ana Edificiul Poștal, în ziua de 23 Martie 1931 la ora 2 d. m. conf. art. 1 de lege IX. §-ului 107 și 108 din anul 1881 al legii exec.

Radna, la 20 Februarie 1931.

(ss) D. Antonescu Pentru conformitate
portărei Indescriabil

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ARAD

No. 620

4 Martie 1931

Publicațiune

Se aduce la generala cunoștință, în ziua de 20 Aprilie 1931 orele 9 camera No. 54 în localul acestui Tribunal, se va face licitație pentru procurarea următoarelor cantități de lemne necesare judecătorilor din județul Arad

Judecătoria Șiria	45 m ³
„ Aradul-Nou	40 m ³
„ Buteni	41 m ³
„ Chișineu	63 m ³
„ Hălmațiu	54 m ³
„ Ineu	45 m ³
„ Nădlac	36 m ³
„ Radna	33 m ³
„ Rovine	63 m ³

Total 420 m³

Lemnele vor fi de cal. I. esență de crăpate și uscate.

Predarea se va face la fiecare judecătorie până la 20 Sept. 1931.

Oferțele se vor depune la Tribunal în ziua mai sus fixată, înscris, în două sigilat. Oferenții vor depune o cauțiune de 5% din valoarea lemnelor, oferită în numerar sau efecte garantate la stat, iar restul de 5% până la încheierea contractului; caetul de sarcini poate vedea la camera No. 54 de la orele 9—13.

Prim Președinte:

G. Hărgot

Grefier:

I. Dăescu

Pardesie de primăvară și modele noi de haine pentru doamne și fetițe au sosit vis-à-vis cu intrarea din dos a Teatrului, cu cărticica Soc. Consum puteți cumpăra în 6 rate lunare.

In jurul „supărătoarei“ ordonanțe a Dlui general M. Ionescu.

Spre a pune capăt debandadei dela c. f. r. M. S. Regele a avut fericitățile să numească director general al c. f. r. pe dl general M. Ionescu. Activitatea sa prodigioasă din timpul celeilalte conduceri a c. f. r., când a mai fost adus să pună ordine la această instituție, îl impunea și mai mult în împrejurările a azi. Ajuns din nou director general al c. f. r., dl general Ionescu s'a gândit să dea acestei instituții un caracter românesc, impunând folosirea limbii românești în serviciile c. f. r. Față de această măsură bună minoritarii au început să agite chestiunea pe toate căile, presa minoritară atribuind diferite calificative ordonanței Dlui general Ionescu, iar un deputat ungar cutezând să amenințe cu plângerea la Liga Națiunilor, că s'ar călca drepturile minoritarilor.

Ca să vadă cine face astfel de amenințări, trebuie să se știe că în anul 1907 Ungurii au adus o lege a instrucțiunii maghiare, care la articolul 19 prevedea că „membru în comitetul

(Continuare din pagina I-a).

șeste să aprindă în căminuri schinteia nădejdiilor de mai bine, reușește să închege încetul cu încetul, lent dar sigur, o mentalitate nouă în acest ținut, plină de optimism sănătos, întăritoare și binefăcătoare.

Ca mâine, va fi ceea ce îl vrem cu toți: stălpul de care se vor isbi toate gândurile vrăjmașe, tribuna conștiinței nefățarnice, sufletul năzuințelor drepte de propășire românească. Iodemuul domnului Cărpinișan e bine venit, deopotrivă pentru cei cari își pun truda în slujba acestui ziar, ca și pentru entuziaștii lui cititori. Credința își înfige rădăcina tot mai adânc într'un sol sănătos și isbânda se apropie. Cu Dumnezeu, înainte...

Tovie.

școlar poate fi numai cetățeanul maghiar, care știe perfect să citească și scrie ungurește, fapt pentru care Dl Iullu Manlu — pe atunci — deputat a protestat în camera maghiară prin discursul dsale rostit la ședința din 18. IV. 907, arătând că legea disprețuia pe cetățenii cari nu cunoașteau limba maghiară. La aceasta președintele camerei maghiare a răspuns: „Cu nimic nu se poate face dovada că se umilește și jicnește cetățeanul țării, când i se cere cunoașterea limbii oficiale a statului“. Așadar Ungurii cari au impus prin lege ca funcționarii de stat să cunoască limba oficială, sub sancțiunea interdicției ocupării vreunei funcțiuni, se scandalizează acum nu contra faptului, că publicul n'ar cunoaște limba pentru relațiile lor ca autorități, ci pentru că se impune funcționarilor minoritarii ce au înouat instituțiunile românești, să cunoască limba statului unde ei mănâncă pâine, iar Românii jinduesc în propria lor țară.

Dacă din punct de vedere al Ungurilor protestul lor își are totuși oarecare explicație, este regretabil însă toleranța cu care cei mai mulți șefi de autorități din teritoriile alipite tratează folosirea limbii minoritare în serviciu, din care cauză vedem și azi funcționari minoritari cari nu posedă limba română.

Deaceia cel conștiinți de binele pe care Dl general Ionescu urmărește să-l aducă în mod desinteresat (spre deosebire de predecesorul său) instituției unde a fost adus din Inali Ordin, așteptăm ca Dsa să înfăptuiască și alte reforme folositoare, dorind totodată ca și alte instituții să aibe parte de conducători ca Dl general Ionescu.

A Cioculescu

Citiți și răspândiți:

„Aradul“

Cărți Noi.

„Credința care lucrează“

chemări către laici și fețe bisericești
de Dr. GRIGORIE GH. COMȘA
Episcopul Aradului.

Săptămâna aceasta ne-a adus în lumină tiparului o nouă lucrare a P. S. S. Episcopului Grigorie. În 97 de pagini P. S. Sa desbate 24 chestiuni de o importanță și actualitate covârșitoare în viața religioasă de azi. Cităm câteva titluri: *Nădejdea Bisericii ortodoxe în M. S. Regele nostru Carol II; Credința care lucrează; Ești laic sau față bisericească? Ce trebuie să știe intelectualii cu situații în Biserică? Activismul ortodox; Ești dezertor sau slujitor? Biserica și presa; Dărnicia Intelectualilor; Rolul religiei în școală și viață; Solidaritatea preoțimii etc.*, etc...

Toate problemele sunt tratate în fond și toate chestiunile sunt rezolvate în chiar nodul lor gordian, deși expunerea ca formă pare foarte simplă, căci este redată într'un stil curgător. Nu s'a spus mai mult, dar nu s'a lăsat la o parte nimic din ceea ce trebuia spus despre fiecare chestiune. Spre deosebire de alți autori P. S. Grigorie aduce acum cu sine o notă nouă: nota activismului în religie, a credinței care lucrează. Nu vorbește de fapte, ne cere ocaștă lucrare. Ea cadrează foarte bine și cu direcțiunea pedagogică de azi care cere activismul în școală. Astfel în această lucrare (cu 30 lei) avem o expunere bazată pe cunoștințe profunde religioase, psihologice, — și ne facem o plăcută datorie de a o recomanda în special intelectualilor noștri.

Darius.

„MIT TETSZIK?“

Aveam de gând să iau informații dela șeful serviciului financiar. Mi s'a spus că e la dl ajutor de primar. Să vedem. Trec pe lângă ordonanța care, păzind anticamera goală, moșia pe un scaun. Deschid ușa biroului Dlui primar Dela o masă încărcată cu prof. puține acte și multe resturi de mâncări, se răsfește la mine un domn gras: „Mit tetszik?“ Speriat, în loc să intru, închid repede ușa. Când să trec spre ieșire, vad că ordonanța rade. „Vași speriat?“ De, cam așa ceva; am crezut că s'a mutat biroul partidului maghar la primărie“.

„Eu am pățit-o mai rău cu un domn inspector șef dela București“ începe omul povestea Eram în serviciul Dlui Primar Odată vine un domn înalt, bine făcut, chipș. Dzeu par că mi-ar fi întunecat mîntea crezui că e vreun jidan bogat. Îi zic: „Mt tetszik?“ Domnul mă privi lung, mă la ușor de umeri și uitându se într'în ochii mei, mă întreabă cu bunătate: „Cum te cheamă, fiule?“ Auzind că vorbește românește mi se opri vorba în gât; cât p'aci să uit, cum m'a botezat popa. „Ce ești tu frate, ungar?“ „Ba ferlium'a Dumnezeu, sunt Român domnule Șef“ „Fost-al tu soldat lue?“ „Să trăiți domnule.. Gheneral, am fost voluntar în armata românească, și am luptat la Mărăștii zisei fericii, că pot spăla rușnea, ce am pățit. „Bravo fie, zâmbi șeful, vad că ești om de treabă, dar ia spune-mi tu, mă băiete mă, de ce nu grăiești tu românește? Ce tot vorbești tu. pe jumătate nemțește (?) cu ... „mit tetsziku“ tau? Mă făcui roșu ca focul „Nu mă fac, zău, nu mă fac Domnule, așa să trăesc!“

„De atunci am învățat minte; nu mă mai laud nimănui cu „mit tetsziku“ meu, chiar dacă ar veni la domnul ajutor primar toți ungurii și jidanii din țara ungurească.“

Autentic.

Automobil Club regiunea Arad,

angajază în birou o DOMNIȘOARĂ,

care să știe bine,

românește, nemțește și ungurește.

No. 141-1

Deștepți și naivi.

(roman)

(5)

Câteva trepte urcau într'o sală spațioasă și de aci se deschideau uși, iar o scară largă în spirală ducea la apartamentele dela etaj. Un argat ieșea dintr'o cameră purtând o tavă de argint cu sticle și pahare. Se opri surprins de apariția neanunțată a preotului, învățătorului și gruiianului Dăru, apoi — fără a spune nici un cuvânt — se reîntoarse pe aceeași ușă.

După câteva minute apărură în pervazul ușii lanțul gros de aur spânzurat pe rotundul burții administratorului Kardos. Se vedea, că închinase de multe ori cu paharul. Pielea scorojită a feții era și mai aprinsă în căldura beuturilor excitante. Uitănd, că are în fața lui pe un simplu popă valah, se apropie bine dispus, îi întinse mâna și îl înțrebă cărui fapt putea să mulțumească vizita „delegației.“

Administratorul supsesse lapte valah

și ajunsese ce era, fiindcă dovedise din plin sinceritatea calității lui de toporiște de lemn pentru securea care trebuia să taie adânc în lemnul care-l zămislișe. Nu-și uitase limba, dar nici altfel de vorbe ca injurături și batjocuri nu știa să pronunțe în limba pe care o învățase gângurind în patru picioare pe vatra de pământ a căsuței unui argat valah dela curte. Învățase de mic să fie umilit și supus, suflet de sclav, care prin lingușirea celui mare și cruzimea pentru cel slab reușise să se afirme o admirabilă unealtă a celor cari credeau în puterea biciului mijlocitor de orânduirii sociale. Pentru părintele Grigorie păstrase din pruncie o teamă neînțeleasă, teama sufletului greu pângărit față de lumina soarelui. Dacă înfâmplător îl zărea pe părintele dela distanță pe vre-o uliță a satului, era în stare să se înapoieze sau să se abată pe alt drum. Și pentru același motiv

n'avea curajul să refuze cererea părintelui când acesta avea nevoie de lemn sau piatră pentru biserică sau școală. În adâncul sufletului său ura de moarte figura aceasta de patriarh, care stăruia să se fixeze în conștiința lui ca o judecată din urmă. Ochii părintelui erau oglinda conștiinței șpanului renegat Kardos și în ochii aceștia n'avea puterea să privească, căci ori decâteori îi privea se simțea hipnotizat, așa ca o găină cu ciocul infipt pe o linie trasă cu tibișiorul pe dușumea.

Părintele se gândi, că morala pe care o pregătise în gând pe drum pentru administrator nu și-ar fi făcut efectul în clipa aceasta. Și spuse scurt motivul care îl aducea la castel și-i ceru impetuos să fie lăsați copiii imediat la casele lor.

Un surâs forțat trecu pe fața schimonosită a șpanului. Era încântat probabil de farsa lui cu școlarii sau poate mulțumit, că dușmanul lui trebuise să-i ceară ceva. Incurajat de fierbințeala beuturii, găsi prilejul să-și măsoare tăria în fața ochilor părintelui și-i răspunse, că va lăsa imediat liberi pe

copii, dacă părintele închină cu el un pahar cu vin. Observând pe fața părintelui un semn de opunere, începu să stăruie, căutând să-l convingă prin aceea, că între oaspeții lui sunt toți intelectualii români din Poeni. În cele din urmă părintele consimți să rămână câteva minute și însoțit de dascălul Tovie urmară pe administrator, în timp ce Dăru plecă cu un argat să scoată pe școlari din cotețul de porci.

În așa numitul salon al castelului era un fum să-l tai cu cuțitul. Oaspeții erau grupați pe simpații în ungherele sălii. Într'un colț, rânduit cu leandri și ficuși în vase mari de lemn, își destăinuiau cucoanele intimități culinare iar hangul se părea că-l ține doamna Lena, protopopița din Poeni. În alt colț al salonului era veselie tinerească cu obraji purpurii și ochi aprinși de sclipiri sentimentale. Domnișoara Adela Takab își trăia din plin vraja unei frumuseți rare și tinerii din jurul ei se întreceau să-și câștige răsplata cuvintelor alese. Răzimat cu cotul pe balustrada unei scări, pretorul Kovács împrăștia flegmatic rotoagoale de fum, răspunzând plictisit

Moratoriul băncii „Victoria“

Consfăturile de Duminică

Pentru ziua de Duminică, 1 crt., au fost convocate la sediul băncii „Victoria“ două consfătuiri: una a consiliilor de administrație a celor 3 bănci: „Timișiana“, „Victoria“ și „Bihoreana“, convocare făcută din inițiativa dlui Ministru Sever Bocu, și alta a deponenților „Victoria“, chemați de către dl. Dr. Șt. C. Pop, președintele Camerei deputaților. Simultanitatea acestor convocări a fost o întâmplare și cum dl. Dr. Șt. C. Pop, trebuia să participe la amândouă, dar având în prima linie de apărare interesele locale ale Aradului, față de cele ale celorlalte două bănci, — în mod regretabil pentru toți, nu a putut lua parte la consfătuirea deponenților. Aceasta a durat abia vre-o 5—10 minute, căci lumea adunată, după ce așteptase 2 ore, era grăbită să plece acasă. Dl. Dr. Șt. C. Pop, a făcut un nou apel la deponenți să semneze fără întârziere moratoriul, căci altcum totul e pierdut. În numele deponenților i-a mulțumit dl. Dr. Șt. Anghel primarul pensionat al orașului Arad, — pentru tot ce a făcut în interesul salvării banilor lor.

În prima consfătuire cele 3 consilii de administrație unite primind sugestia Băncii Naționale au rugat pe dl. Dobrovicescu, dir. Sucursalei din Timișoara a Băncii Naționale să nimiciască mandatul de director general al celor 3 bănci.

Consfătuirea de Luni:

Dl. Dr. Ștefan C. Pop, al cărui zel pentru relacerea băncii „Victoria“ este tuturor cetățenilor nostri cunoscut, văzând că întârzierea dărei moratoriului primejduiește însăși sanarea celor 3 bănci, căci orice timp pierdut sporește pierderile; constatând că unele cercuri timișorene voiesc să se folosească de zăpăceala arădană pentru mutarea sediului principal al băncii noi dela Arad la Timișoara; văzând cât de puțin prețuiesc deponenții recalitrânți atât ajutoarele importante ce le dă Statul și Banca Națională pentru relacerea celor 3 bănci, cât și în deosebi eforturile depuse de Dsa și dl. A. Mocioni pentru câștigarea acelor ajutoare, — a convocat pentru Luni 2 crt., la ora 15 în Sala Mare a Prefecturii județului, la o consfătuire pe toți intelectualii români din Arad.

Apelului lansat de dl. Dr. Șt. C. Pop au dat ascultare vre-o 200 persoane, și suntem siguri că ar fi venit și mai mulți, dacă ar fi auzit în timp util de convocarea consfătuirii.

Dl. Dr. Șt. C. Pop, având de-a dreapta sa pe dl. Dr. S. Moldovanu, fost primpreședinte de tribunal, prefect și senator în Arad, iar la stânga pe dl. Dr. A. Lazar președintele delegației Consiliului județean, ocupă scaunul presidial.

Vorbirea d-lui Dr. Șt. C. Pop:

D-l Dr. Șt. C. Pop face o scurtă reprivire asupra crizei economice universale, ca urmare a războiului celui mai groasnic, ce s'a pomenit pe globul terestru, arată cum depresiunea economică a avut repercusiuni și asupra comerțului bancar; după devaloarea banului, urmează acum devaloarea imobilelor, scăderea prețurilor, etc., — încât ce era eri garanție sigură la un împrumut azi nu mai reprezintă decât o parte din suma lui. După acestea spune că planul prim al refacerii băncii „Victoria“ nu avea o bază solidă, și că operația consolidării nu se putea face cu sorț de isbândă, decât după stabilizarea valutei. Ori acest act s'a întâmplat după acordarea primului moratoriu; fonduri pentru înfăptuirea planului de sanare abia acum se pun la dispoziție, atât din partea Statului, cât și a Băncii Naționale. Și când sunt asigurate bazele solide a refacerii, când Statul pune la dispoziția celor 3 bănci, un împrumut de 200 mil. Lei, pe 10 ani fără dobinzi, iar după aceea cu dobinzi minime; când Banca Națională contribuie cu 150 mil. Lei în numerar la amortizarea pierderilor; când Aradului i se face cinstea de a primi sediul principal al Băncii noi, ce va rezulta din fuzionarea celor 3 bănci bolnave, când toate acestea sunt câștigate tocmai de conducătorii vieții publice din Arad, — nu înțelege îndârjirea unora dintre deponenți de a refuza moratoriul, căci acest refuz este egal cu pierderea întregii depuneri. Cum zădărnicierea moratoriului din partea deponenților băncii „Victoria“, are nu numai urmări catastrofale pentru ceilalți deponenți, cari au semnat, — ci formează piedeci grave în calea fuzionării și a refacerii celorlalte bănci, — s'a simțit dator să convoace intelectualii români din Arad, fără deosebire, că sunt ori nu depo-

nenți ori acționari ai băncii, și fără considerare la preocupările lor politice, — fiindcă tocmai deponenții din acest oraș nu au semnat (circa 25 mil. Lei) moratoriul, — pentru a le schița pe scurt situația băncii și pentru a-i ruga să ia și ei parte în propaganda de capacitate a deponenților, ca să semneze moratoriul. E vorba de 50.000 de familii de debitori și de 18.000 familii de deponenți, cari vor fi ruinați, dacă prin refuzarea moratoriului banca va fi împinsă în inevitabilul faliment.

Cuvintele d-lui Dr. Șt. C. Pop au făcut o impresie profundă asupra publicului.

Alte vorbiri:

După d-l Dr. Șt. C. Pop a vorbit în același sens d-l Brutus Păcuraru, arătând dificultățile ce le întâmpină Comitetul Deponenților în propaganda, ce-o face în favorul moratoriului, și d-l Dr. Dante Gherman, care cere unele lămuriri, și și exprimă unele nedumeriri, — dar declarând că nu crede capabil pe nici un avocat român, ca să lucreze împotriva moratoriului.

După-ace d-l Dr. Șt. C. Pop dă lămuririle dorite de d-l Dr. Dante Gherman, ridică ședința, — fiind deja orele 18.

Un apel monstru:

D-l Dr. Silviu Moldovan, a făcut în afară de consfătuire propunerea ca să se facă un apel comun către deponenți, pentru semnarea moratoriului, și acel apel să-l semneze toți intelectualii de față, ba și cei ce nu vor fi putut veni, dar cari văd primejdia la care se expun deponenții prin refuzarea moratoriului. Asupra acestei propuneri, care tradează o inimă caldă și un suflet cinstit, vom reveni.

INCUNOȘTINȚARE

Aduc la cunoștința Onor. Public, că în strada Eminescu No. 8 am deschis salon de PĂLĂRII pentru Doamne. Experiența câștigată în salonul PAULINA DEIN, o garanție că magazinul meu, asortat cu cele mai moderne și de diferite gusturi pălării, va câștiga necondiționat simpatia doamnelor clientele. Rog sprijinul binevoitor: Salonul Mei

Sinceritate.

Când Coloneul se înapoi de la cârmă ca să-și găsească acasă odihna și liniștea sufletească soția îl întâmpina înufnată.

— M'am săturat de ordonanțele tale. Dacă nu leei măsuri serioase contra lor să stii că eu mă băge în mormânt și pace. Tot ce le spun le întărește ureche și le lese pe alta. Mai mare răsul să fiu șeful regimentului, și să ordonante idioate.

Colonelul om cu tact nu punea pe peste foc. Cunoștea el bine cântecul acesta pe care era silit să-l asculte zilnic. Înghetea prânzul cu noduri, dacă după furtună soarele întârzie să apară la orizont își lua chitul și pleca din nou la cazarmă renunțând la somnul de după amiază.

Ordonanțele care din dosul ușilor erau martori la aceste scene zilnice, numărău zilele în calendar până la data liberării și cum vremea trece mărșă repede ca gândul chiar atunci cător ai griji și necazuri, susi și ziua ceros mare.

Cele două ordonanțe predară eșecurile militare, îndesară în fundul buzunarului biletul de lăsare la vatră și se prezentară stăpânului de pleacăruș.

Colonelul conform unui vechi obicei ostășesc le strânge mâna camaradului și rește:

— Mergeți sănătoși băeți și nu uitați să răspundeți când patria vă cheamă.

Soldatul emoționat își lipiră respectuos buzele de mâna nobilului ofițer și izbucniră în lacrimi.

— Dar ce înseamnă asta copii?

Nu știți că unui ostaș nu-i șade bine să se bocească ca o mulere?

— Ba știm să trăim!!!

— Nu sunteți fericiți că vă vedeți căminul?

— Ba suntem să trăim!!

— Atunci de ce plângeți?

— Cum să nu plângem D-le Colonel când știm bine pe a cui mână lăsăm!

E. M. Navalnic

Cele mai eficiente verighete de aur ceasuri, bijuterii, și ochelari te cumpără REINER IOSIF ceasornicar și bijutier ARAD, str. PIRICI 3. În dosul Teatrului Nr. 108 5-24.

roptopopului Marcu, care profita de un prilej bine venit ca să-și aranjeze o afacere de pădure. Într'un colț al salonului se bătea de zor foia. Priviri aci scruntate, aci lacome însoțeau tremurul degetelor pe carte și aurul zuruia ademenitor în plimbarile lui dela unii la alții. Notarul Marossy din Poeni avea un tic nervos și nu-și putea ascunde enervarea și supărarea pentru banii pierduți. Sublocotenentul Grofu rânjea satisfăcut, simțind căldura aurului zimțat care se grămădise pe masa verde, în fața lui. Lângă el trăgea cu putere dintr'o havană cadetul Maior Ștefan. Mișcarea nervoasă a buzelor îi îmbala capătul figării îmbucată între dinți, trădându-i patima jocului și lacomia de arginți.

Insofând pe părintele Grigorie administratorul moșiei spuse câteva cuvinte unguerești în auzul oaspeților, apoi după ce comandă pahare pentru noui

musatiri își relua locul pe care îl ținuse până atunci la jocul de cărți avocatul Scurtu. Avocatul veni să salute pe noui sosiți și strânse călduros mâna părintelui. Acesta îl privi cu o ușoară muștrare în ochii scrutători, ochii cari formulau o întrebare: «Și tu aici? Abia ieșit de pe băncile școlilor, te-ai dat ispitei? Ți-ai uitat, că ai o datorie, că ai crescut în școli mari din osârda creștarului adunat cu țesuri în biserică, din strădania celor cari aveau o credință și o nădejde pentru neam? Și tu?»

Rușinat de aceasta privire, tinărul avocat Scurtu încercă să imbuneze fața părintelui, întrebându-l de sănătate, apoi profitând de apropierea preotului, își făcu vânt și se duse la grupul pe care îl însenina ochiul de drac brunet al domnișoarei Adela.

Pretorul Kovács era înalt și deșirat, iar când pașea își făcea impresia unui Goliath gârbovit sub greutatea ume-

rilor lași, obosit și plicisit de toate. Era singurul ungar de vîjă din toată societatea. Împlinea treizeci de ani în slujba de «fisolgăbirău» din Poeni. Pentru noțiunea de administrator de plasă sau pretor, ungurii orgolioși în titluri aveau un termen combinat din trei cuvinte: subjudecător principal, cuvânt greu de pronunțat chiar și în romanizarea lui de «fisolgăbirău», sau în uz general prescurtat: «fibirău». Pretorul, trăind un sfert de veac într'un ținut locuit numai de români, o scrintea pe românește atîta cât îi trebuia ca să se înțeleagă cu oamenii. Nu era rău la suflet și uitase de mult, că fusese trimis aci în tînețele lui ca un înfocat șovinist, cu misiunea să maghiarizeze ținutul. Învătasă să cunoască poporul și în afară de severitatea pe care i-o impunea slujba nu era omul care să facă exces de zel, mai ales, că în inima lui se obicinuisă să pre-

țuiască pe oameni după omenia lăuntrică și nu după falsitatea egoistă. Pentru părintele Grigorie, om care timp de treizeci de ani nu-i ceru nimic și nici nu-și mințea sentimentele de bun român, pretorul avea o statură deosebită. Se adresă părintelui în mîneasca lui stricată, dar sincer prietenos:

— Noa, popa, ce mai faci?

Apoi întinse mâna și dascălului Tom și luând pe părintele de braț îi conduse la o masă pe care servitorii așezaseră pahare și sticle cu vin. Se zărară. Pretorul turnă vin în pahare mici pentru sănătatea părintelui. Ad exprimă surprinderea, că părintele fost invitat la aceasta serbare de par dar în același timp vrând parca să ia și apărarea administratorului Karo roști cu o ușoară ironie nelipsită de bunăvoință:

(Va urma)

Clădiți eftin!

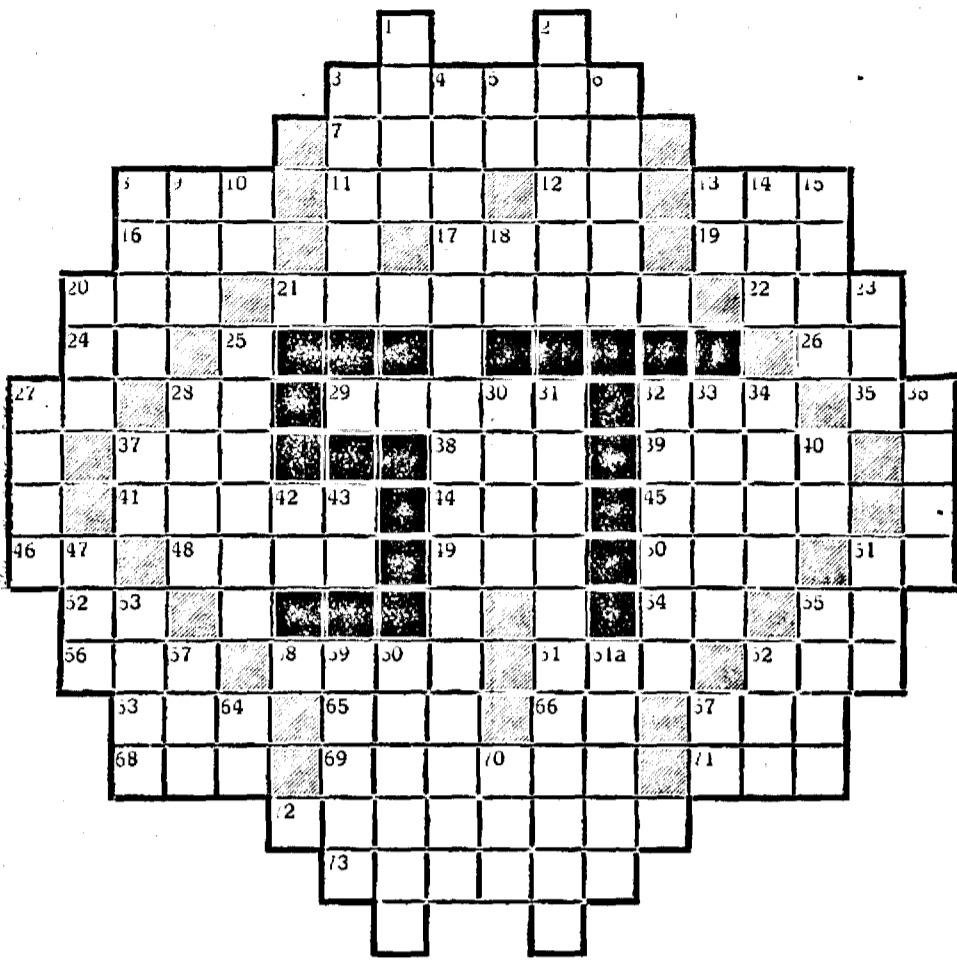
Cărămidă, țiglă, var, ciment, material lemnos, uși, ferestre, cu prețuri reduse, condițiuni favorabile și transportate la locuință, se pot procura la firma TRANSILVANIA

Calea Radnei 10.

Jocurile noastre distractive.

1. Cuvinte încrucișate Seria VII.

Problemă trimisă de: T. Șandru.

Orizontal: 3. Mugur înflorit al capetului. 7. Un mare ziar cultural. 8. Astfel. 11. Pește de Marea-Neagră 12. Cum răspund ungueroaicele salutului? 13. Diviziune de timp. 16. Cub de joc. 17. Numele primului om. 19. Târm. 20. Înșelăciune. (Jur.). 21. Cel însărcinat cu un mandat. 22. Idol. 24. Literă grecească (inv). 26. Conjuncție. 27. Dar. 28. Pronume reflexiv. 29. Inebunia. 32. Model. 35. Eu am zis destul, acum mai zi și... 37. Acum (Mold). 38. Râu în România (fratele Mureșului) 39. Boală de piele. 41. Materie ce se află în scoici. 44. Violet (-a). 45. Iubesc cu pasiune. 46. Bold al albinelor. 48. Ce varsă vulcanii? 49. Strigăt către boi. 50. Ceasornic (fără a). 51. Întrebare. 52. Campion. 54. Sunt. 55. Zeu egiptean. 56. Bârbieresc. 58. Munți, care separă Europa de Asia. 61. Prima parte dintr-o interjecție ce imită cântarea din gură. 61. Râu în Elveția. 63. Sufragiu dat. 65. În acest loc. 66. Cămașă țărănească. 67. Coapsă (de cal). 68. Brâzda. 69. Alifie, din ceară sau grăsimi. 70. Fica lui Laban. 72. Lucru de puțină valoare. 73. Desființa (fără cap).

Vertical: 1. Glorifica (fig.) 2. Reunit în grup 3. Rezervată și modestă. 4. Unul din marii bărbați, cari au făcut, Unirea m. 1898. 5. Puiu de capră. 6. Aliaj de aramă și zinc. 8. Nume de câine credincios 9. Fular 10. Măsură agricolă 13. Fință. 14. Răzătoare de dulgher 15. Adesea (poetic) 18. Afirmatie. 20. Unde-s. puterea crește. 23. Pierd din memorie. 25. Nestropit 27. Locuință. 28. Numele vechiu moldovenesc al Ismailului 30. Numele mai multor domnitori români 31. (Mit) Fiicele lui Atlas (articulat) 32. Vastă regiune antică la N. Greciei 33. Os crăcănat de găină 34. Evlavios. 36. A mitui pe cineva (fam). 37. Carte de joc. 40. Notă muzicală (inv). 42. Secol 43. Cum strigăm, când chemăm o femeie sau fată? 47. Vehicul. 51. Vierme rozător 53. Râu ce se varsă în Dunăre la Belgrad 55. Pervaz. 57. No. stalgie. 59. Râia cailor. 60. Tovarăș, mai adesea în nume de râu, (l=)g. 61a. Adevărată. 62. Măs. agrare. 64. Pronume. 67. Articol. 70. Fir. de urzeală (inv).

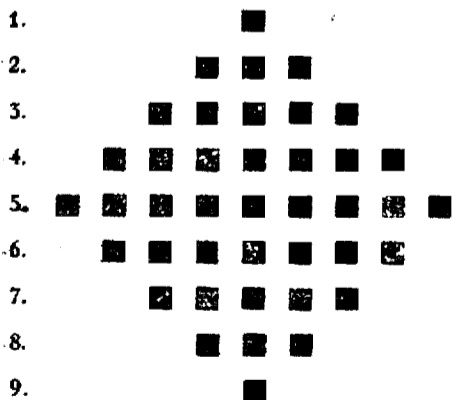
2. Rebus.

de: D. ARDELEANU.

3. Joc în romb.

de: CIMPOIEȘ NICOLAE, student.

1. Consonantă;
2. Trecătoare între munți;
3. Munte în Palestina;
4. Comparațiune între două lucruri (fig.);
5. General al lui Mihai Viteazul;
6. Al 3-lea rege al iudeilor;
7. Rechem în memorie;
8. Ogor întins;
9. Consonantă.

Vertical la fel.

Poșta jocurilor.

T. Șandru, Loco. Dorința și-am satisfăcut-o. Neavând însă, careuri de 1/2 am fost nevoit ați modifica jocul. Cred că nu te superi?

P. Hanț, elev Loco. Jocul trimis e frumos, totuși ar fi de dorit să înlocuești personajile din „Larrousse” și pe urmă se va publica.

G. Poliș, Caporal-Alexă. Ești foarte nostim D-le Faci critică, fără a fi bazat pe... ceva. Judecă mai bine și pe urmă te vei convinge.

Ds H. T. P a dat explicații bune atât la 9 cât și la 10 vert. fără a fi cu vre-o „rubrică” mai mult. Membru de origină tracă nu e oricine, iar rectificarea te asigur că e bine făcută.

Naigălaș, Loco. Ultimul joc de cuv. incr bun. Se va publica incurând.

I. Neamțu, Șiria. Figura jocului f. frumoasă. Cuvintele, lasă de dorit, prea multe anagrame, inversări, eliminări de inițiale, finale, etc. Rog încearcă să-l compuni din nou.

CUPON PENTRU JOCURI.

Nr 17.

Seria VII-a.

Societatea națională ortodoxă a femeilor române filiala Arad

Condițiuni de admitere

în

Școala pentru îngrijitoare de copii.

Societatea națională ortodoxă a femeilor române filiala Arad, înființează în anul curent o școală pentru îngrijitoare de copii. Scopul școlii este de a forma elemente cu o educație femeinică pe terenul creșterii și îngrijirii copiilor, cultivând în același timp și sentimentul moral-religios al elevelor. Numărul elevelor este limitat la 20, dintre cari 10 din provincie și 10 din orașul Arad. Cele din provincie reușite la examenul de admitere sunt bursiere ale societății și ca atare primesc gratuit întreaga întreținere dela Spitalul de Copii din Arad, unde este și sediul școlii. Cursurile se deschid în ziua de 1 Aprilie 1931, repartizate fiind pe 2 trimestre egale, cu durată de câte trei luni fieștecare. Primul trimestru începe la 1 Aprilie a. c. și se termină la 30 Iunie a. c. În cursul lunilor Iulie și August se ia vacanța de vară. Al doilea trimestru începe la 1 Septembrie și durează neîntrerupt până la 30 Noembrie, când se ține și un examen pentru aprecierea progresului pe care l-au făcut elevele. Absolventele reușite la examen au dreptul să fie plasate ca îngrijitoare de copii în familie sau la Stat. Ocuparea unei funcțiuni însă nu este obligatorie, societatea fiind satisfăcută chiar și în cazul când cunoștințele tehnice câștigate la cursurile sale, vor fi utilizate de acestea numai în propria lor familie.

Primirea și selecționarea elevelor se face prin examen de admitere. Se admit la acest examen, numai candidatele în etate de 16—30 ani, cu o bună conduită morală, de religie ortodoxă și cari au absolvat un curs secundar inferior. În mod excepțional și numai în primul an se admit și absolventele a VI. cl. primare. În acest scop candidatele vor anexa la cererea de admitere următoarele acte:

1. Certificat de naștere, 2. Extras de botez dela Oficiul Parohial al comunei, 3. Certificat de studii, 4. Certificat de moralitate.

Materiile examenului de primire sunt:

1. Religia, 2. Noțiuni elementare de matematică și 3. Noțiuni elementare din limba română.

Cererile de admitere se adresează până la 20 Martie a. c. societății cu sediul la Liceul »Moise Nicoară« din Arad, de unde pot primi și informațiuni detaliate în scris sau verbal. Fieștecare concurentă va primi la timp un aviz care va preciza data și locul examenului.

Arad, 1 Martie 1931.

Comitetul Societății.

ROMÂNIA
Tribunalul Arad Sc. III.
Serviciul
Concordatului Preventiv.

Dos. No. C. P. 25/1931.

Incheere

În baza incheerii din 22 Ian. 1931.

Tribunalul, dispune:

Admite în principiu cererea de concordat preventiv făcută de debitorul Rohony Samuil comerciant de fierărie din comuna Nădlac jud. Arad cu petțiunea înregistrată sub No. 25/1931.

Deleagă cu conducerea procedurii concordatului pe dl. judecător de ședință Dr. Ioan Costa.

Ordonă convocarea creditorilor înaintea dlui judecător delegat pentru ziua de 19 Martie 1931 ora 9 a. m în localul Trib. Arad et. I camera 57 58 spre a lua în discuție și a se pronunța asupra cererii de concordat.

Fixează suma de Lei 20 000 drept cheltuieli de procedură și obligă pe debitor a o depune în mâinile dlui judecător delegat până la data de 26 Ianuarie 1931 sub sancțiunea de a fi considerat decăzut deplin drept din cererea sa.

Numește provizoriu până la omologarea concordatului o comisiune compusă din creditorii Laczi Stefan și Boor Uros comercianți din Nădlac fiind însărcinați cf. legii cu supravegherea administrațiunii fondului de comerț, cu verificarea activului și pasivului și cu cercetarea conduitei firmei concordatului pentru a referi la adunarea creditorilor.

Potrivit art. 8 din lege perpece în fondul statului o taxă de 1%, în suma de Lei 9310 calculată asupra cotei concordatului oferită de Lei 930 968 și o taxă de 2%, în suma de Lei 12 413 calculată asupra sumei de Lei 680.645 de care beneficiază debitorul. Dispune ca această taxă în valoare totală de Lei 21 623 să fie vărsată în contul statului la Administrația Financiară din localitate sub recipisa ce se va anexa la dosar suma pe care debitorul o va depune în termen de opt zile în mod integral sub sancțiunea prevăzută la art 7 litera c.

Grefa se va conforma art 9 din lege îndeplinind formalitățile de afișare și publicitate prevăzute la acest articol.

Dosarul și registrele depuse se vor înainta dlui judecător delegat pentru a putea proceda mai departe.

Data și cetită în Camera de Consiliu a Tribunalului com. Arad azi 22 Ianuarie 1931 Președinte ss. Dr. Tămășiu-n. Judecător: ss. C. Topoiu. Grefier ss. Ion Ploșteanu.

Pentru conformitate
grefier:
Ploșteanu

PARDESILE și HAINELE de PRIMĂVARĂ
N. 148 1-10
le vopsește și curățește
str. Brătianu No. 11 KNAPP str. Episcopul Radu 10
Întreprindere cu cele mai moderne instalații de gaz și electricitate

CEASORNICE, obiecte de AUR și ARGINT puteți procura cu cele mai estime prețuri și cu cărticica „CONSUM” la

Nr 149 1-20

CSAKY ceasornicar și bijutier, Arad

peste drum de biserică LUTHERANĂ

INFORMAȚIUNI.

Calendarul săptămânal

Martie are 31 de zile Germănar.

1931. Zilele săpt.	Calendarul Iulian Indreptat	Calendarul Greg.	Soarele răsare/apune
	Duminică 2 din post, Ev. dela Marcu, cap 2, v. 1-12; gl. 6, a inv. 6. „In vremea aceea intrat-a Isus în Capernaum...“ a ierarhului: Evangh. dela Ioan cap. 10 v. 9-16; „Zi-sa Domnul: Eu sunt ușa.“		
	Apost Pavel către Evrei cap. 1 v. 10-1 v. 3; „Intru început Tu Doamne ai întemeiat...“		
	a ierarhului: Apost Pavel către Evrei cap. 7. v 26-8 v. 2; „Fraților, arhieru ca acesta se cuvenea nouă...“		
Dumin.	8 C. Teofilact, Pavel	Gotfrid	7.26 6.59
Luni	9 SS. 40 Mucenici	Francisca	
Marti	10 Mar. Codraț, Ciprian	S. 40 Marțiri	plaios
Miercuri	11 C. Sofronie, Pionie	Constantin	
Joi	12 C. Teofan, Grig. Dial.	Grigoriu	
Vineri	13 Păr. Nichifor, Pupliu	Rozina	schimb.
Sâmbătă	14 C. Benedict, Eusim.	Mahilda	

REDAȚIONALE. Repetăm rugămintea către credincioșii noștri colaboratori, de a ne trimite articole cât mai scurte cu putință, spre a putea da material cât mai mult și mai variat.

De asemenea rugăm, ca articolele să ne fie trimise până cel mai târziu Mercuri la amiază, pentru a putea apare necondiționat. Articolele trimise după această dată riscă să apară în săptămâna următoare.

Mausoleul Eroilor. Domnul General Bălăcescu Constantin, Comandanul Diviziei de cavalerie înapoindu se pentru câteva zile dela București, a invitat la domnia sa pe dl. arhitect Silvestru Răfiroiu, dându i toate indicațiunile necesare pentru desăvârșirea planului după care se va ridica în Arad mausoleul Eroilor.

In urma multor certuri a ajuns să se constituie comisia de arbitri de fotbal pe lângă F. R. F. A. districtul Arad, compusă din 5 membri. Suntem foarte mulțumiți că președintele comisiei este Dl. Bozgan Gh. care merită să ocupe acest loc în urma activității lui pe acest teren.

Șezătoare culturală. Duminică, 1 Martie, s'a ținut, în comuna Măderat, a IV-a șezătoare a cercului Cultural Astra. Programul variat, select și bogat, a fost executat cu mult succes de către mica societate Astra, compusă din școlari, sub conducerea d-lor învățători: Ion Jelecutean și Antoniu David.

Dela of. P. T. T. Secția Radio. Abonații la Radio sunt rugați să achite până la finea lunii curente taxele pe anul trecut și curent, în caz contrar aparatele vor fi confiscate.

Constatarea calilor de schimbăși se fac în fiecare zi la cazarma din Sănicolaul Mic de către comisiunea prevăzută de Art. 33 din Regulamentul Trupeii cu Schimbul Călare.

In fie. are Sâmbătă constatarea calilor va fi făcută de un delegat al Regimentului 13 Călărași, care va vedea și cali respinși și pe cari cei interesați doresc a fi constatați din nou

Societatea Ortodoxă Națională a femeilor române, aduce cele mai vii mulțumiri publicului din Arad, pentru bunăvoința cu care a ști. t să sprijinească și anul acesta, cu toată criza, acțiunea de-a introduce și aici, frumoasa dat-nă a „Mărț șoarelor“, strângând totodată și fonduri pentru întreținerea școlii de infirmiere ce urmează a deschide la 1 April. Mulțumeste totodată doamnelor: Col. Constantinescu, A. Cucu, Col. Manafu, Memetea, Col. Păunescu, E. Popovici, Ștefănescu, M. Teodorescu, E. Turicu și dșoarelor: A. Cornea, Comșa, St. Constantinescu, Memetea, A. Popovici, I. Popescu, Săbău, E. Zamfirescu, cari au avut bunăvoința de a primi neplăcuta și oboștoarea misiune de a vinde măștișoare. Lor li se datorește frumoasa sumă de 12.26 L., venitul curat rezultat din vinderea măștișoarelor.

Revista de Sociologie (No. 2) a apărut cu un foarte bogat material. Ne împlinim o plăcută datorie de a atrage atențiunea cetitorilor noștri asupra acestei excelente publicațiuni care apare în Cluj, sub direcțiunea Prof. univ. V. I. Bărbat și cu colaborarea unei ilustre pleiade de profesori universitari din țară și streinătate. Până acum a apărut 2 N-re, a 30 Lei fiecare, iar abonamentul pe un an face 300 Lei. Revista apare lunar (Administrațiunea ei: Cluj. Strada Mico 38) având articole scise numai în limba română.

Din conținutul No 2 remarcăm articolele: Tineretul sub 30 ani, de prof. R. Guyader. dela Școala de Inalte Studii Sociale din Paris; Ingendherberge de Prof. G. E. Marica; Mulțimea și elitele de Prof. V. I. Bărbat etc și un bogat material informativ, recensii, etc.

Prof. univ. Dr. Werner Sombart, din Berlin, la invitarea camerei de Comerț și de industrie din Arad va ține în sala mare a Societății „Lloyd“ din Str. Românilui o conferință despre „Marxism“, la începutul săptămânii viitoare. Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra acestei conferințe, ținute de o somitate mondială în științele economice-politice, cum e Prof. Werner Sombart.

Buletinul politicii interne.

Christunea care se menține încă în primul plan al actualității, este în primul rând, pentru care se duc de atâta vreme tratative la Paris. Știrile ce vin de acolo se reduc la formule care exasperează prin lipsa lor de rezultat pozitiv. De atâtea ori anunțat ca și încheiat, împrumutul este și azi în fața nesigură a tratativelor și a ajuns obiect de glumă și zeflemea a caricaturilor de prin zi-re.

O comisie formată din mai mulți parlamentari național-tărăniști se va prezenta D-lui G. G. Mironescu, președintele consiliului și D-lui I. Mahalache, cerându-le din partea partidului luarea în discuție a proiectului de lege pentru modificarea reformei electorale

D. Madgearu a declarat la Senat că va fi modificată și constituția, deoarece interesele țării o cer. Se crede că d. Madgearu, nu numai că ar fi corespuns intențiunilor unor înalte persoane, dar ar fi fost chiar autorizat să facă o astfel de declarație, care a provocat nedumeriri. Cercurile politice s'au sesizat.

Alegerea președintelui Uniunii Camerilor de Agricultură în persoana D-lui Virgil Potărcă a nemulțumit profund o parte dintre parlamentarii ardeleni. Acești sunt furioși mai ales contra D-lui Madgearu, pe care-l consideră că ar fi pus la cale tragerea pe sfârșit a candidatului susținut de el, d. Șerban.

Se lucrează încă la proiectul asupra modificării legii administrative. Ideea ca prefectul de județ să devină inamovibil câștigă teren și d. Ion Mahalache intenționează să obțină adeziunea foștilor miniștri de interne și a șefilor de partide la proiectul acesta. Proiectul va fi depus în parlament în curând.

Se știe că guvernul a lucrat la un plan general de refacere economică. Acest plan este acum gata. Partidul liberal are însă și el un astfel de plan care prezintă deosebiri mari față de al guvernului. Nu se poate preciza nimic asupra posibilităților de a le pune de acord. În principiu, planul general își are asigurată în sprijinul său, continuitatea.

Cercurile guvernamentale asigură că sesiunea corpurilor legislative se va prelungi până la 5 April.

S'a depus la Cameră din inițiativa parlamentară un proiect de lege privitor la dobândirea și pierderea naționalității române. Prin acest proiect se modifică art. 56 și 64 din zisa lege.

În Cameră se va depune un proiect de lege prin care se modifică unele dispozițiuni din legea Teatrelor.

Se va discuta în Cameră proiectul de lege al armonizării chirliilor.

Se vor face noul anchete în privința stabilității vinovților din incidentele muncitorești de pe Calea Grivitei. Chestunea va deveni, probabil, din nou de actualitate și se va discuta, poate, iarși în parlament

D. G. neral Alebra, fost ministru, a demisionat din partidul național-tărănist. Motivul expus este că guvernul național țărănist n'au făcut absolut nimic pentru apărarea națională

și și-au nesocotit cu desăvârșire programul.

Guvernul a hotărât să vie în ajutorul populației sărace din Maramureș, Bucovina și nordul Basarabiei.

În județele R. Sărat și Năsăud se vor face noul alegeri de deputați.

După congresul partidului liberal din Februarie, M. S. Regele a primit în audiență Lun, pe d. I. G. Duca.

A sosit în țară o delegație a marinei franceze pentru a încheia cumpărarea a 300 mil tone cărbuni.

Se dă ca sigură întoarcerea dlui Maniu în țară.

Conflictul minier de pe valea Jului a fost aplanat. Hotărârea de arbitraj a dlui Hașeganu, ministrul muncii, a fost primită și de patroni și de muncitori.

Suveranul a împărțit ajutoare naufragiilor dela Vălcov, în valoare de 200.000 lei.

Conferință la Palatul cultural.

Duminică, în în 8 Palatul cultural conferința d-lui prof. univ. Alex Lapedatu, f. ministru, despre: „O alianță româno-maghiară la 1859“.

Un public este invitat a participa.

Sportive

Duminică, 1 Martie au început match-urile de football pentru campionat din Arad

- 1. Gloria CFR. — Olimpia 2:2 (1:1)
- 2. A. M. F. A. — Unirea 3:0 (1:0)
- 3. C. A. A. — S. G. A. 4:1 (0:0)
- 4. Tricolor — Voința 3:1 (0:1)

Dăm totodată și cel mai recent tablou al campionatelor:

1. Gloria CFR.	8	6	2	—	36	12	14
2. A. M. F. A.	8	5	2	1	26	11	12
3. Olimpia	8	4	3	1	23	11	11
4. C. A. A.	8	3	3	2	12	5	9
5. Tricolor	8	3	2	3	18	21	8
6. S. G. A.	8	3	2	3	17	20	8
7. Unirea	8	—	1	7	10	31	1
8. Voința	8	—	1	7	9	32	1

Mulțumită publică.

La cererea noastră adresată mai multor Librării-edituri de cărți, cu gândul de a înființa o bibliotecă pentru popor în colonia Hunedoara-Timșană editura „Cartea Românească“ a binevoit a răspunde cu un mare gest, trimițându-ne, în zilele aceste grele, 70 cărți, în acest scop.

Meritul fericitului început îl are „Cartea Românească“, și subsemnatul în numele Consiliului par. vin să aduc și pe această cale, cele mai recunoscătoare sentimente de mulțumită On. Domnului dela conducerea acestei Edituri. Hunedoara-Timșană la 26 Febr. 1931

**Ioan Schiopu
preot, preș. cons. par.**

Tinăr sosit de curând în Arad, caută cunoștința unei Domnișoare la ziar sub „Sincer“.

Mare reducere de prețuri la magazinul de ghete

RECLAM, Arad, Str. Meșianu 9. Am pus în vânzare mai multe m-pi de perechi de ghete pe un preț

FOARTE SCĂZUT

Nr. 147 1-1